

DEN ANNEN PART

Denne artikkel av FRODE HALLE, som er hentet fra 50-årenes utklippbok, er like aktuell idag.

Uansett de mange og lange debatter som har vært reist i årene etter at artikkelen ble skrevet, – uansett endringene i folks holdning til oss, har vi ikke fått noe svar på de spørsmål artikkelforfatteren stiller:

En diskusjon har liten eller ingen interesse når bare den ene part kommer til orde.

Den ene part kan holde diskusjonen gående om formelle detaljer. Men hvis den stadig bygger på sitt eget grunnsyn som uangrikelig, kan den ikke vente større interesse hos den annen part.

I stortingsdebatten om rettsoppgjøret var der visse tvistepunkter mellom debattantene, men de gjaldt for det meste bare formelle detaljer. Grunnsynet var de fleste av talerne stort sett enige om.

Den annen part er de dømte selv, og de kommer ikke til orde. De følger debatten uten synderlig interesse, som et indre oppgjør i den annen leir.

Hele debatten bygger på en utlegging, som de dømte ikke har akseptert og aldri vil akseptere.

I den offisielle terminologi er saken soleklar: Landssvik er den styggeste av alle forbrytelser. Folk som svek sitt land da mest det gjaldt må være mer enn tilfreds når de har kunnet berge livet.

Dette er alle enige om – både den ene og den annen part. Det er ikke nødvendig å føre lange debatter om det.

Trass i årelange opphold i fengsler og fangeleire, trass i lange belæring i rettsalene, er imidlertid de dømte ikke blitt overbevist om sin skyld i en så gemen forbrytelse.

Det er dette spørsmål de dømtes anke gjelder. Det er dette spørsmål som er bak-

grunnen for den kritikk av rettsoppgjøret, som er kommet fra de dømte selv. Og en debatt, som lar dette spørsmål, grunnsynet, være tabu, har ingen interesse – iallfall ikke for den annen part – den part hele debatten gjelder.

Forræder er bare den som forræder bevisst, og bare den forræder kan rammes av straffelovens forræderiparagrafer.

Den alt overveiende del av de dømte er i sitt hjerte trygge på at landets ve og vel betydde like meget for dem som for noen hjemmefrontmann. Men de var ikke enig med hjemmefrontmannen om hvordan man best tjente Norges sak.

Det er mulig vi tok feil. Det er mulig vi var villedet. Selv om hverken oppgjøret eller den senere utvikling har overbevist oss om dette.

Hvis London-regjeringen virkelig var Norges lovlige styremakt under hele krigen – da har vi vel vært et slags opprørere. Vi fulgte ikke denne regjeringens ordrer eller paroler. Men dette er noe helt annet enn forræderi og skal ikke dømmes etter den infamerende § 86.

Mange ville kanskje avfinne seg med å bli dømt som opprørere, selv om der kan være sterk tvil om lovmessigheten også av dette. Men vi kan ikke nekte for at vi den gang satte oss ut over det flertallet av det norske folk mente var rett. Vi kunne ikke dele dette syn, men gikk vår egen vei og mente vi gagnet landet med det.

Det er mulig dette er opprør – opprør mot et uduelig styre, som hadde ført landet i en ulykke som burde vært unngått – opprør mot en krigspolitikk, som har brakt vårt gamle Europa til randen av avgrunnen. – Kanskje vi så galt, kanskje var vi dumme og villedet, – men lumpne forrædere, landssvikere, det vil vi aldri kunne innse at vi var.

(Forts. s. 6)

«SOLBRIS» OHOI! Flukten en hel verden snakket om

«Eventyret om Solbris» i ny utvidet utgave

Boken er nå utgitt på Norsk, Engelsk og Spansk.

Roald Astrup Nielsen's eventyr fra virkeligheten, «Eventyret om Solbris», har i mange år vært utsolgt i Bokhandlerne og i antikvariater.

Nesten daglig har boktjenesten vår fått forespørsler om boken, og i FOLK OG LAND's annonsespalter er det ikke sjelden budt meget høye priser for velbrukte, gulnede eksemplarer.

Forfatteren, Roald Astrup Nielsen, en av hjernene bak en av historiens mest fantastiske flukteventyr, har gjennom sine mange år i Argentina fått utallige oppfordringer om å gi boken ut på nytt.

Dette er nå lyktes ham, og det er blitt en nesten ny bok, der han kommer med flere sensasjonelle opplysninger, som han tidligere ikke kunne gjøre kjent.

Titelen på boken er også ny: «SOLBRIS OHOI».

Den er på 193 sider, heftet og illustrert med fotos og mesterlige tegninger.

Dette er boken som bør stå først på ønskelisten, en ypperlig gavebok til unge og gamle.

For lesere av Astrup Nielsens tidligere bok, «Eventyret om Solbris», er den nye bok nesten uunværlig, da den fortsetter «eventyret».

Boken koster kr. 100,- og kan bestilles fra BOKTJENESTEN.

Dette er den historiske beretningen om hvorledes elleve norske flyktninger stakk av til Argentina i 1947. Flere av rømlingene forsvant fra «Espeland Tvangsarbeidsleir» samme dag som skuta satte seil for den nye verden, for flukten fra leiren var nøye synkronisert med avreisen.

I SVUNDEN TID CHR. MICHELSENS LYSTYACHT

«Solbris» selv beskriver sin sedate fortid fra den gangen hun ble bygget i Nord-Tyskland i 1903 til hun plutselig ble innviklet i det mest hasardiøse eventyr som tenkes kan. – Forfatterens opplevelser i noen av de 30 eksisterende norske konsentrasjonsleirene etter krigen forklarer hvorfor han og andre lovlige borgere kunne ta slike desperate beslutninger.

DRAMATISK KRYSSNING AV NORDSJØEN

Kapitlene som beskriver flukten fra leiren og hva som skjedde etterpå er mettet med spenning og humor. – En fryktelig storm kostet, på nære nippet forfatteren livet, da en enorm bølge kastet ham ut av styrehuset og fallet mot re-

lingen forårsaket nyreruptur. – Full av vidd er beskrivelsen av «Solbris» hemmelighetsfulle anløp av Weymouth og møtet med de stedlige autoriteter. – Beretningen om forfatterens sykehusopphold i Spania kan vanskelig unngå å virke gripende på leseren.

VIDERE SYDOVER

I mellomtiden ble de spanske myndigheter under diplomatisk press tvunget til å avvise «Solbris», som fortsatte til Kanariøyene hvor besetningen måtte foreta en halsbrekkende reise langs Tenerifes østkyst, i mørke og uvær, for å ta inn forsyninger uten de spanske myndigheters vitende. – Anløpet av Kap Verde øyene var langt mere underholdende, spesielt fordi den stedlige representant for monarkiene beæret fartøyet med sitt besøk.

KRYSSNINGEN AV AT-LANTEREN

holdt på å ende med en katastrofe, da motoren sviktet og fartøyet drev nordover uten kontroll. Med store vanskeligheter krabbet man seg inn til øya Fernando da Noronha, hvor besetningen ble godt

mottatt av de brasilianske myndigheter. – Men akkurat da «Solbris» skulle kaste loss, kom ordren fra fastlandet om å internere fartøy og besetning.

ATTER EN GANG PÅ FLUKT

Et nytt fluktforsøk avbrøt oppholdet i Brasil. «Solbris» ble angrepet av fly med bomber og maskingeværild, inntil en brasiliansk jager innhentet skuta. – Langt om lenge – og etter enstemmig frikjennelse av den brasilianske Høyesterett, ankom «Solbris» til La Plata, syd for Buenos Aires, vel et år etter avreisen fra Bergen.

DEN ROMANTISKE DELEN AV BOKA

forteller hvorledes forfatteren møtte sin fremtidige kone mens han ennå befant seg innenfor piggråden og hvorledes hun – som en moderne «Rød Pimpernel» – dukket opp igjen under de mest uventede omstendigheter.

HVORDAN KRIGEN KOM TIL NORGE

Fremstillingen av kappløpet mellom britiske og tyske strid-

(Forts. s. 6)

Dette er JACUES VERGES Kommunisten som skal forsvare Klaus Barbie

Vi har sagt det tidligere i FOLK OG LAND, – og vi gjentar det:

FRANKRIKE VIL KOMME TIL Å ANGRE SAKEN MOT KLAUS BARBIE, HVIS DE LAR HAM LEVE!

Det samme sier den tyske krigsforbryters forsvarer, advokaten Jacques Verges.

Jyllands-Postens korrespondent i Paris, Niels Levinson, har talt med den revolusjonære stjerneadvokat, som vil nytte Barbie-saken til et angrep på, hva Verges betegner som «det råtne demokratis institusjoner».

Den franske stjerneadvokat Jacques Verges, som siden sin ungdom har vært *revolutionær kommunist*, vil til efteråret stå i rettsalen i Lyon som krigsforbryderen Klaus Barbies forsvarer.

«Under krigen ville jeg ikke have tøvet med at skyde Klaus Barbie, men 40 år etter betrakter jeg ham som *offer for et justitsmord*», sier manden, som Barbie håber kan få ham på fri fod under den kommende proces.

Sjældent har en forsvarer og hans klient vært modpoler som de to: Hvor Barbie, SS-bøddlen fra Lyon, stadig bekender sig til Hitlers nazisme, er Verges marxist og har spesialisert sig i at forsvare revolusjonære fra den yderste venstrefløy. Som ganske ung deltog Verges i den franske modstandskamp og har vært medlem af det franske kommunistparti.

I sit kontor i en stille gade i Clichy-kvarteret i Paris fortæller Verges imidlertid, at han og hans klient aldrig taler politik, når de mødes i mottagelsesværelset, med tremmer for vinduet i fængslet i Lyon.

Det er for at drøfte den juridiske strategi, hvorved Verges prøver på at bringe det franske justitsvesen skakmat ved den forestående proces.

En gådefuld skikkelse

Verge's rolle som Barbies forsvarer har endnu engang bragt hans navn på avisforsiderne. Et navn, der han været indblandet i mange lyssky affærer. Trods en lang advokatkarriere forbliver han en gådefuld skikkelse.

Nogle beskylder ham for at være en *agent for* det sovjetiske etterretningssvesen KGB, andre for at være en af *hjer-*

nerne bag den internationale terrorisme, og endnu andre for blot at være en smart advokat, der har opnået berømmelse og rigdom ved at føre politiske sager i *et idealistisk skær*.

Ansigt til ansigt med den høflige, men iskolde advokat på hver sin side af det blankpudsede diplomatskrivebord, spørger Jyllands-Postens korrespondent, hvem han egentlig er, og hvad han repræsenterer.

«Frankrigs dårlige samvittighed»

Verges svarer kort og godt: «I Barbie-sagen ønsker jeg at optræde som Frankrigs dårlige samvittighed. Min hensigt er at henlede verdens opmærksomhed på, at *franskmændene lukker øjnene for egne krigsforbrydelser begået under Alger-krigen*, mens de er ivrige for at dømme en af en anden nations borgere for, hvad han har gjort i fortiden i en endnu fjernere krig.»

Jeg er selv blevet forberedt på at skulle møde i retten omkring 15. november, men jeg venter, at sagen *udskydes* under et eller andet påskud. Det er gået op for de franske regeringsledere, at Frankrig ingen glæde kan få af en Baribe-proces. Den vil føre til pinlige *afsløringer om den franske modstandsbevægelse under krigen*. Afsløringer, der kan kaste mørke skyer over valgkampen forud for nationalforsamlingsvalget i foråret 1986.»

Anklageskriftet mindsket

Verges betrakter anklageskriftet mot Barbie som en første sejr for hans klient. Barbie, også kendt som Slagteren fra Lyon, sigtes for *deportation* af 452 jøder, men *anklager om andre deportationer og mord er blevet opgivet på grund af mangel på beviser*.

Barbie, bemærker Verges, er i virkeligheden en ligegyldig person. Som en *SS-kaptein, der blot adlød* sin overordnede, ville han have været gået i glemmebogen, dersom han ikke havde været indblandet i arrestationen og mordet på Jean Moulin, Frankrigs største modstandshelt.

Verges gør gældende, at Moulin blev *forrådt* til tyskerne, *af sine egne folk*. Formentlig, hedder det, fordi han spillede et dobbeltspil som en venstreorienteret, der udgav sig for en borgerlig patriot. «No-

get, jeg ikke vil undlade at føre frem i en eventuel kommende Baribe-proces», anfører advokaten.

Selv om Verges ikke havde været Barbies forsvarer, havde han alligevel været værd at skrive om. Han er tvilling, født i Siam, det nuværende Thailand i 1925, som søn af en fransk diplomat og en vietnamesisk kvinde.

Faderen kom fra den franske ø Reunion i Det indiske Ocean. Da han var fire år vendte familien tilbage dertil. I Saint Denisgymnasiet på Reunion-øen sad Verges på skolebænk med den tidligere konservativ premierminister Raymond Borre, der nu nævnes som presidentemne i Frankrig.

Som 17-årig sluttede han sig til *General de Gaulles franske styrker i London og kæmpede fra Nordafrika gennem Italien og Frankrig til et nederlagets Tyskland*. Demobiliseret tog han fat på universitetsstudier i *orientalske sprog, historie og jura*.

Partimedlem

I 1945 meldte han sig ind i det franske kommunistparti. En af hans *studiekammerater var Pol Pot*, den senere leder af det kommunistiske blodregimente i Kampuchea.

1951–1954 var han *sekretær* for den sovjetiskmanipulerede internationale *studentunion i Prag*. Her *mødte han folk som Olof Palme*, Sveriges senere statsminister, *Alecander Sjelepin som leder af KGB, og Enrico Berlinguer, senere leder af det italienske kommunistparti*.

Han er imidlertid uvillig til at fortælle Jyllands-Posten nærmere om sin fortid i Prag. Derimod kommer tungen på glid, når han taler om sin tid som forsvarer for algiere oprørere under Alger-krigen.

Alger-krigen

Han meddeler, at det netop er Alger-krigen, der har fået ham til at tage Barbie-sagen:

«To algiere familier», siger han, «har anmodet mig herom. De finder, det er *hykleri af franskmændene* at stille et andet lands borgere for en domstol, sigtet for forbrydelser mod civilpersoner, når franske militærfolk ikke straffes for forbrydelser mod civile algiere under Alger-krigen.» (Forts. s. 6)

August Bonsak den glemte krigshelt

Det var løytnant August Bonsak som natten til den 9. april 1940 direkte ledet Oscarsborgs hovedbatteri ved senkningen av «Blücher».

For alle soldater på «Borgen» den gang står han som sjelen i Oscarsborgs forsvar. Under 45 års-minnet for 9. april 1940 glemte norske myndigheter ham.

Det samme gjorde de under årets storstilte feiringer av 40 års-jubileet for krigsslutt.

De glemte ham også da dekorasjoner og medaljer ble delt ut til soldater og befal som hadde deltatt i kampene her hjemme.

Navnet hans har overhodet ikke vært nevnt i de år som er gått siden han ble krysseren «Blücher's» banemann.

For flere år siden traff vår medarbeider August Bonsak, og han ble da stilt spørsmålet om overhodet ingen hadde vist ham noen honnør for at han og hans gutter hadde gjort «Blücher» kampudyktig.

– Jo, svarte August Bonsak, – TYSKERNE.

– Og han fortalte: – Under okkupasjonen ble jeg innkalt til en større forsamlingssal. Jeg trodde jeg skulle arresteres.

Da jeg kom inn i salen reiste

en stor forsamling av tyske høyere militære sjefer seg, – og gjorde honnør for meg, og ordene fra en major lyder ennå i mine ører:

General: Må jeg presentere for Dem den norske løytnant August Bonsak, som kostet Tyskland 35 millioner gullmark, og vårt stolte skip «Blücher».

Etter okkupasjonen meldte August Bonsak seg for den såkalte militære undersøkelseskommisjon, da han mente å sitte inne med viktige opplysninger om forhold i forbindelse med nøytralitetsbestemmelserne. August Bonsak hørte aldri et ord fra kommisjonen, og ble i stedet for all fremtid nektet å bære norsk uniform. Den offisielle forklaring var at han en tid under okkupasjonen hadde jobbet for tyskerne på Ørlandet.

At den senere justisminister i Gerhardsens regjering, Cappelen, sammen med riksmeglingsmann Claussen og fylkesmann Skjaanes hadde beordret norske arbeidere ut for å bygge startbaner for de tyske bombefly på Lade og Værnes, mens kamper pågikk i Norge, ble det overhodet ikke reflektert over.

HEI OG HOPP FOR ETIOPIA!

Nu samler pop-artistene inn penger til de sultende i Etiopia, og våre politiske artister slutter seg til de glade givers gode brorskap og prøver å overgå dem ved å foreslå fredsprisbelønning til initiativtageren til Wembley-sirkuset. Grensen mellom gjøglerne på scenen og utenfor utviskes mer og mer.

Men sjelden har det vært mer klart at fredspris-kandidatens gjerninger utøves helt på siden av det som er de virkelige krigsårsaker. De sultende selv er aldri i stand til å utgjøre noen krigsårsak, for til å føre krig trenges det penger og utstyr og ikke fattigdom og mangel. Når det gjelder Etiopia spesielt, foregår krigføringen i regi av en regjering som støttes økonomisk utenfra, krigen føres mot naboland og den føres på ingen måte på vegne av de sultende som tvert

i mot selv har fått føle regjeringens våpen.

Hvis der finnes noen forbindelse mellom krigen og de sultende, må det være at hungersnøden er et resultat av krigføringen forbruk av økonomiske midler og ikke noen årsak til krigen i området. Å avhjelpe hungeren i området avhjelper følgelig ikke krigen eller fører nærmere til en fredsslutning. Snarere må hjelp utenfra føre til at regjeringen desto lettere kan avskrive sitt ansvar overfor de sultende og således kan føle seg oppmuntret til å intensivere sitt forbruk av ressurser på sin krigføring.

Den antatt fredsfremmende virksomhet blir alstå krigsfremmende!

Militære konflikter gjelder vanligvis kontrollen over viktige områder (Forts. s. 6)

FOLK og LAND

UAVHENGIG AVIS

Redaktører: KÅRE HAUGERUD KJELL B. SCHREINER
 Ansv.

Forretningsfører: H. SCHAANNING

Postadresse: Boks 924 Sentrum, 0104 Oslo 1.
 Kontortider: Enerhaugsplassen 4, Oslo;
 mandag kl. 17-20, tirsdag kl. 10-14 og onsdag kl. 17-20.
 Telefon: (02) 19 06 71 - (Telefonsvarer).
 Redaktørene treffes etter avtale.

Abonnement: Pr. år kr. 80,- (i omslag kr. 100,-). Utlandet + kr. 10,-.

Giro: Post 5 16 45 04. Bank 6063.05.01248

Abonnementet (10 nummer i året) løper til det oppsies skriftlig.

Annonser forskuddsbetales med kr. 1,- + m.v.a. pr.spaltem.m. Minstepris kr. 50,-.

Utgiver: A/S HISTORISK FORLAG.

Trykk: Viking Boktrykkeri A/S.

Lengselen etter Utopia

Når katastrofer, som f.eks. krig bryter skjebner og nasjoner ned, - når de som et gigantisk uvær flenger opp hva der er skapt gjennom årtider, da følger ofte en stillhet hvor likesom ingenting vil gro. Det er som om menneskets drømmer, deres håp og lengsler knuses. Slik det følte etter den FØRSTE verdenskrig. Vi så mange som drev som vrakstumper på livets elv, - inn i bakevjen. Noen sank ned med det samme, atter andre drev langsomt rundt og rundt. Men enkelte lykkes det å karre seg ut i strømmen og gli med den ut der hvor livet bølget.

Etter den ANNEN verdenskrig så bildet noe annerledes ut. Den hadde også flenget riktignok, gjennom millioner av ofre. Men de gjenværende kunne straks begynne å bygge på ny. Forskningen hadde skapt nye veier og en konjunkturbølge av materiell velstand spredte seg overalt. Likevel var det noe som var skadelidt hos menneskene. Det var som om åpenheten og varmen var tatt fra dem.

Så mange går idag rundt med en maske av betong. Ja, som den betong som bygger en ny verden. De forneker følelsen, tradisjonen, fortroligheten - og personligheten. Man sayner frimodigheten til å være seg selv overfor andre, hilser hverandre kjølig og kritisk vurderende. Glir omkring hinannen som dagskygger. Likevel lever det kanskje bak disse masker, både hos deg og meg, et liv preget av de gleder, de savn og lidelser som har skapt det. Men alt dette ser vi ikke, fordi vi ikke bryr oss om å se det . . . Vi er tilbøyelig til å tro at livet, det er noe som vi skaper oss gjennom vårt arbeid alene, gjennom våre venner, våre innkjøp, våre vaner og uvaner. Mens en gjerne glemmer det viktigste av alt: VÅRE TANKER. For de er ubestikkelige. Derfor også så verdifulle. De gir mennesket en rustning som beskytter mot de kårdestikk livet gir.

Alle jager med alle. Få tør skille seg ut for å gå sin egen lille sti. En tør ikke gråte, hvor kanskje andre ler, - eller smile, hvor andre gråter. Man søker gjerne et sterilt fellesskap av frykt for sitt eget selskap. Vi lever i en tid, der individualisten blir hjemløs i eget sinn. Menneskene var mer ensomme før. Derfor skaptes også dengang personligheter. Fordi alene ensomheten skaper de store tanker, den store forsker, den store dikter og den store dåd. I vår tid kan så få være herre over sitt eget liv, fordi den tette sammenheng i tilværelsen kan gjøre enhver handling skjebnesvanger overfor andre.

Så snakker vi om likvidasjoner

Den dramatiske historie om den unge, vakre svensken, Jane Horney, som FOLK OG LAND tidligere har fortalt, skal sendes som fjernsynserie i Danmark og Sverige.

Produksjonen har kostet dansk TV 6 millioner kroner

Det er regissør Stellan Ols-son som har skrevet manus til serien om Jane og hennes aktiviteter under okkupasjonen, som endte med at hun kallblodig ble myrdet natten til den 20. januar 1945 av danske hjemmefrontmenn.

Var hun, som enkelte dansker påstår, leid og betalt av Gestapo, eller ligger noen annen av de minst ti ulike versjoner om hennes liv nærmere sannheten? Hittil synes alt uklart, og samtidig som danske motstandsfolk har fått forbud mot å uttale seg om saken, er alle dokumenter fra 1945 fortsatt hemmeligstemplet.

Flere kjente menn i Danmark, som tidligere stilte seg først i køene til avisredaksjonene, for å fortelle om sine bragder under okkupasjonen, føler seg nå plutselig uthengt som simple mordere. Blant disse er direktør Arne Seir og tidligere minister Frode Jacobsen, som kaller serien for svineri.

Disse har nå koplet inn en advokat og krevd sendingene stoppet. I dansk TV tar man det likevel kaldt, og til det svenske Afton-bladet sier sjefen for TV i Malmø, Ingvar Bengtson: - Ingen av dem vet hva serien inneholder, og støtter seg utelukkende til rykter.

Vi gir oss ikke.

For flere år tilbake hadde FOLK OG LAND en serie om den norske hjemmefronts likvidasjoner, som rystet mange. Ingen av disse mord ble senere etterforsket, til tross for sterkt press fra bl.a. Johan

Scharffenberg.

I virkeligheten var det slik den gang, at en hjemmefrontmann kunne myrde hvem han ville, og etterpå hevde at han var nødt til det av «sikkerhets-hensyn».

Et eksempel er mordet på dyrlege Hans Balterud i Aurskog den 1. mai 1945.

Et annet eksempel er den redselsfulle henrettelse av Elsa Kristoffersen, som skjedde på Nesøybroen ved Oslo.

Noe for norsk TV?

Nå er det forøvrig blitt bråk om Feldmannfilmen, som FOLK OG LAND har omtalt tidligere.

Motstandsfolk henviser til personvernet, noe høyesterettsadvokat Ole Jakob Bae tilbakeviser, da personene det gjelder allerede har stått frem med fullt navn i pressen.

Ole Jakob Bae understreker at det foreligger svært gode grunner til å foreta en kunstnerisk behandling av Feldmann-saken på film.

- Det faktiske hendelsesforløpet er kjent, sier høyesterettsadvokaten. - Man vet for eksempel at grenselosene erkjente å ha planlagt drapene på ekteparet Feldmann.

De ble frifunnet fordi retten fant at de hadde handlet i nødverge. Frifinnelsen innebar at man aksepterte at to jøder ble myrdet.

Det er Marcusfilm som skal lage filmen, etter Sigurd Senje's roman «Ekko fra Skrik-tjenn».

SAMLER

Kan noen skaffe meg armstripen med «Frw. Legion Norwegen», speilen med løve og emblemet i sølv og sort for medlemmer av Nasjonal Samling. Kontakt: T. PETERSEN, Postboks 1756 1601 Fredrikstad

Institutt for Norsk Okkupasjonshistorie

Kontortid: Mandag kl. 17-20, tirsdag kl. 10-14, onsdag kl. 17-20.
 Postadresse: POSTBOKS 924 SENTRUM, 0104 OSLO 1.
 Kontoradresse: ENERHAUGSPLASSEN 4, OSLO. TLF.: (02) 19 06 71.

Men under nåtidens rastløse jag kan en føle en intens trang til stillhet og harmoni. En kan lengte ubevisst etter det Utopia, lykkelandet, dette Shangri-la, som ligger der borte bak de syv blåner. Det hele ligger der som et hellig tempel i ens sinn og det skal ikke mer til enn duften av en gul hekkrose, en linje av et glemt dikt eller en strofe av Schubert for å føre en dit inn.

En skolemann takker oss

En kjent og aktet skolemann har sendt redaksjonen av FOLK OG LAND følgende brev:

Jeg takker av hjertet fordi dere har sendt meg bladet. Det har vært meg til stor nytte i undervisningen, og min beste elev i historie til examen artium i år kom i vår fram til katteret, etter at klasserommet var tømt, og spurte meg hvor jeg, kommunist 1945-60, hadde så korrekte kunnskaper fra visse deler av norsk okkupasjonshistorie fra? Jeg nevnte bl.a. Deres blad. Han lysnet til og fortalte at hans farfar hadde vært i NS.

Gud velsigne dere og igjen takk i respekt fra bestefar A.

Vår redaksjon vil tilføye at «bestefar A» er blandt de skolefolk, vi på grunn av vennegavene, har kunnet sende bladet til. Han er nå blitt pensjonist, og vil i fremtiden selv abonnere på FOLK OG LAND.

En bekreftelse på vennegavenes betydning.

Red.

Norge under nazismen

Under opphold i USA for noen år tilbake kom jeg over brosjyren «NORWAY UNDER THE NAZIS».

Den tar sikte på å informere amerikanere om forholdene i Norge under okkupasjonen.

Forfatteren heter Isak Nil- sen, og må være en mann med stor fantasi.

Hør bare hvilke løgner og historiske uetterretteligheter han serverer:

«De fleste av pastørene og biskopene ble sendt til en fangeleir i nærheten av Kristiansand, og de ble torturert på den mest djevelske måte for å få dem til å slutte seg til Quislings parti. Hver dag ble de pisket og somme tider ble pinner stukket under neglene på dem.

Vår ledende biskop, Eivind Berggrav, ble anbragt i et grisehus og måtte leve sammen med grisene og spise med dem. To timer hver dag ble han

(Fort. s. 6)

Svein Blindheim:

« – I dei første etterkrigsåra var folkefleirtalet i dyp utanrikspolitisk søvn, rettsoppgjeret var manna frå himmelen til å avspore interesse for militær- og utanrikspolitikk. »

I «DAG OG TID» nr. 27-1985 skriver Svein Blindheim:

«Store ballonger svever over distriktet» skreiv Romeike Blad 18. januar 1956. Oslo-blad følgde opp med meldingar om mystiske lysande gjenstandar. Styresmaktene bortforklarte ballongane som eit meteorologisk prosjekt, drive av amerikanske vèrvarslingsfolk. Grannelanda Sverige og Sovjetunionen protesterte da ballongar kom drivande over grensene deira. Begge land oppfatta hendingane som spionasje. Men norske styresmakter heldt fast på løgn-forklaringa si.

Idag, tre ti-år etterpå, er det framleis umogleg å komme til botnar i gåta. Det er i god tradisjon i landet vårt som hevdar å vere meir ope enn dei fleste.

Heldigvis er USA eit opnare land på mange måtar, og etter innsyn i amerikanske arkivjelder kan historikaren Roger W. Sør Dahl (RWS) avsløre

dette topphemmelege spionprosjektet som amerikanarane dreiv fra Gardermoen i 1956. Samstundes sende amerikanarane opp spionballongar frå Skottland, Vest-Tyskland og Tyrkia. Men når RWS skal klare opp detalj-spørsmål om kven som i kongeriket gav løyve til prosjektet o.l., er han straks ute i den norske henge-myra. Anten er det ingen som hugsar konkret eller han finn ikkje svar på spørsmåla i norske tilgjengelege arkiv. Han har snakka med Einar Gerhardsen, med forsvarsminister Handal, med statssekretær Sivert Nielsen o.fl., men ingen hugsar. Det same gjeld legio offiserar, frå generalar som Motzfeldt og Mehre og nedover i hierarkiet. Heller ikkje dei hugsar. Reinaste gamleheimen heile gjen-gjen!

Ballongsaka blei tatt opp i stortinget, og styresmaktene blånekte, og måtte vite at dei laug. Det var nemleg ikkje akkurat små, koselege 17.mai-

ballongar det galdt, men svære saker med opptil 40 meters diameter og med gondol lasta med avansert teknisk utstyr, som skulle fotografere sovjetrussiske militære og andre installasjonar, og moegelege bombemål. Dette var det altså som var ledd i eit meteorologisk prosjekt for å skaffe data om vind- og værforhold i store høgder, ifølgje det offisielle Norge!

Da kjempeballongar frå Gardermoen fall ned på svensk område, protesterte Sverige. I det norske svaret 12. mars 1956 blei hendingane også påstått å vere «et ledd i omfattende meteorologiske undersøkelser», sende opp «etter anmodning av De forente Staters myndigheter».

Norges satelittstatus blir ytterlegare understreka av at vi konfererte med USA om svarnoten på protestane, ved at den amerikanske ambassaden fikk høve til å fikse på det norske noteutkastet. (Forts. s. 6)

SETT - HØRT - SAGT

« – når så mange av våre bønder sluttet seg til NS, så har det sin gode grunn. Og når så mange av dem fulgte med under krigen, så var det ikke bare bondsk blåøyethet, det var også minnet om talløse slekters trelldom, om krenkelser og ringeakt, om embedsmennes overgrep og om byfolks hensynsløshet (som når de kommer på landet, oppfører seg som om de eiet alt sammen) – alt dette, sier jeg, døyet i slektsledd etter slektsledd og vel erindret (på landet finnes ennu folk med hukommelse) var det også som ga seg utslag her, hos de fleste instinktivt, men hos mange ganske sikkert bevisst». Alf Larsen i Farmand» nr. 45/52. (Den gang vi holdt Farmand.)

AVSPENNING

«Vi svir for disse farlige årene i norsk rettspleie, da en misdeder ble skutt i 1945 for noe han kunne sluppet billig fra i 1950».

Loven anerkjenner ikke gjengjeldelsen som noen fengslingsgrunn. Likevel så vi i Norge og Danmark under rettsoppgjøret at folk som var mistenkt for «landssvik» i uhyre

stor utstrekning ble varetektsfengslet. Man fengslet en grov for å gi det opphissede folket en følelsesmessig avspenning.» Axel Kjølland i «Dagbladet» den 16.1. 1958.

FRED

«KAMERATER: TAL ALLTID OM FRED, MEN FORBERED KRIGEN.

TRAMP GJERNE I RUSLAND, MEN GÅ FORSIKTIG I VESTEN, INNTIL VESTEN OGSÅ ER VÅR».

(Utdrag fra en tale Stalin holdt til 12 av sine mest trofaste venner i Øverste Sovjet den 21/12 1952.)

MODIG HERRED-STYREREPR.

«Representanten John Thomassen fikk ordet i siste møte i Salangen herredstyre, gikk fram til ordførerplassen med et maleri under armen, og fortalte at det han nå skulle avduke var et bilde av tidligere ordfører Einar Solbakken.

– Det kan nok være delte meninger om han skal henge blandt «de store», sa han. Vel nok var Solbakken NS, men han var det på en slik måte at (Forts. s. 5)

Tidligere nationalsocialist dansk minister?

CLAUS I DAG:

Danmarks økonomi har det dårligt. Trods den borgerlige regerings bestræbelser stiger både den inden- og den udenlandske gæld.

Lønforhandlingerne på arbejdsmarkedet brød sammen, og regeringen greb ind – naturligvis. Det er en regerings opgave, hvis parterne enes om lønstigninger, der vil ruinere samfundet og umuliggøre konkurrencen på verdensmarkedet.

Men lovindgrebet – der nok kunne vært taktisk klogere – blev mødt med en storm af protester, vel at mærke ikke fra «hungrende arbejdere», men selv fra samfundets højest lønnede. Læger, professorer og statsembedsmænd sluttede sig til de slagorddræbende og øldrikken masse med de røde faner.

Naturligvis var det kommunisterne, som dygtigt og pro-

fessionelt førte an og rev store dele af befolkningen med sig.

Danskerne er stadig analfabeter i politisk henseende, og kommunister har sammen med deres socialistvenner en enkel recept.

Man spørger: Får du ikke for lidt i løn, er din arbejdstid ikke for lang, burde du ikke have længere ferier – og, synes du ikke, at din indflydelse i samfundet er for lille?

Svaret et ufejlbarligt et rungende «ja» fra masserne.

Og det går man så til valg på. Meningsmålingerne viser, at der er et svagt, men sikkert, flertal for et socialistisk styre i Danmark nu.

Den borgerlige regering er kørt fast i sit genopretningsprogram, og lidt ugunstige konjunkturer på verdensmarkedet – og de forudses – vil formentlig vælte regeringen.

Hvorom alting er; de socialistiske partier anført af Socialdemokratiet og Socialistisk Folkeparti er allerede i færd

med at opstille en ministerliste for et kommende rødt kabinet.

Det bliver skæbnesvangert for Danmark, for planerne går bl.a. ud på, at Danmark skal ud af EF og NATO.

Dermed er vejen banet for den sovjetiske indflydelse, som uvægerlig medfører, at Danmark stille og roligt glider ind bag Jerntæppet.

At Danmark bliver det første vesteuropæiske land, der på demokratisk vis får en marxistisk regering.

Den afdøde kommunistleder Aksel Larsen formulerede i sin tid doktrinen: Man kan sagtens få danskerne til at stemme kommunistisk – man skal bare kalde det noget andet!

Det er en læresætning Socialistisk Folkeparti har lagt sig på sinde.

Men nu kommer det pikante!

Socialistisk Folkepartis leder, Gert Petersen, blev i 1977 afsløret som tidligere leder i

Danmarks Nationalsocialistiske Ungdom. Det var redaktør Erik Haaest, som bragte den forbavsende nyhed, der udløste et frådende raseri hos Gert Petersen. Han udtalte til den samlede presse: «Det er det rene vanvid og pure ops-

pind, jeg har aldrig været nationalistmedlem – alt er pure løgn!»

Imidlertid var Erik Haaest i besiddelse af uigendrivelig dokumentation for sin påstand, og ikke nok dermed – han kunne også bevise, at Gert Petersen var blevet smidt ud af DNSAP i 1944 fordi det var blevet opdaget, at han skrev smådebrev til folk i Nykøbing Falster!

Haaest anlagde sag mod Gert Petersen.

3 dage før sagen skulle for retten, søgte Gert Petersen sig forlig – med breve både til retten og til Haaest – hvor han havde været medlem af DNSAP og var tidligere leder i Nationalsocialistisk Ungdom, og at mærksomhed.

han tilbagekaldte sine udtalelser.

Ejendommeligt nok har læserbreve i danske aviser om denne tragikomiske affære ikke svækket mandens appel til vælgerne.

Det kunne man måske forstå, hvis Gert Petersen straks havde indrømmet og undskyldt sig med ungdommelig dårskab eller lignende. Men at han på trods af, at han fremstår som en regulær løgnhals og upålidelig person, alligevel kan være formand for et parti er temmelig forbavsende.

Og nu altså også som et fremtidigt ministeremne.

Det bliver mere end interessant, det bliver sensationelt, hvis Danmark bliver det første land i verden, hvor en tidligere nationalsocialist – den uofficielle danmarksmester i politisk længdespring – kan smykke sig med en ministertitel. Uden tvivl vil det også tiltrække verdenspressens opmærksomhed. Claus

Sett, hørt . . .

(Forts. fra s. 4)

det var til beste for kommunen. Han ble NS for å redde det som kunne reddes av Salangen kommune.

Ordføreren mottok gaven og nevnte at det tidligere var vedtatt at Solbakkens bilde skulle plasseres i ordfører-galleriet.

(fra «Lofotposten»)

HANNA KVANMO

Norges mest populære politiker letter på sløret og forteller blant annet noe hun aldri før har omtalt i noe intervju. At hun som 22-åring i 1948 fikk en datter utenfor ekteskap, og at hun dermed vet hva det vil si å være enslig mor. Faren var en sjømann fra Nord-Norge, som hun traff mens hun fortsatt var i Tyskland i 1947, og før hun vendte hjem til landssvikdom.

De skulle gifte seg, men han kom på andre tanker. Selv hadde hun blitt opptatt i det tyske Røde Kors i 1944 og opplevde døde og døende mennesker på overfylte sykehus i Berlin i krigens sluttfase. Hun var blant de siste som kom seg ut av Berlin og fikk først i 1947 komme hjem.

Der ventet dommen på åtte måneder for landssvik, som hun slapp å sone etter avgjørelse i Høyesterett. Da hun var valgt til Stortinget ved SV-rushet i 1973, møtte hun imidlertid soningen, eller skjærsilden som hun kaller det, i 1974. Tre måneder fra januar til påske dette året, måtte hun tåle den nattsvarte fortvilelse.

Fiasko for Yngvar Ustvedt

Nå har Yngvar Ustvedt også skrevet en cabaret, – med vanlig dårlig resultat. Når selv «Dagbladet» vender tommeltotten ned for hans produkt, må man ane fiaskoen.

Avisen skriver bl.a.:

Riksteatret har villet være med på å feire frigjøringsjubileet i år. De kaller Yngvar Ustvedts kabaret «Norge i rødt, hvitt og brunt» for en urpremiere. Det er en tilsnikelse. Ur-redigering er et riktigere ord.

Yngvar Ustvedt har satt sammen tekster av Arnulf Øverland, Inger Hagerup, Nordahl Grieg, Sigurd Hoel m.fl. Meningen har øyensynlig vært å kaste lys over «forræderne» i brunt, her skulle ikke bare fråtses i norsk tap-perhet.

– Men jeg vurderte aldri å trekke meg fra Stortinget, slik noen spekulerte i, skriver hun.

Selv hadde hun bestemt seg for å stå fram da avsløringen av Kåre Øystein Hansens dom kom på høstparten. Men hun fikk ikke lov av stortingsgruppen. Ved nominasjonen hadde hun lagt kortene på bordet for SF i Nordland. De ville likevel ha henne på førsteplass.

(«VG» 28.8.85.)

HELLER IKKE HUN

«Jeg visste at jeg aldri hadde gjort noe som kunne skade en nordmann. Det jeg ikke visste, var at det var ulovlig å melde seg til Røde Kors».

(fra boken DERFOR av Hanna Kvanmo.)

Historiker

Yngvar Ustvedt har stor viten om vår nære fortid. Han er historikeren som ikke har maktet å ikle sin viten noen dramatisk form – enda hans arbeid stort sett har bestått i å sy sammen gamle, velkjente tekster. Det viser seg at en slik massiv opphopning av etablerte tekster og sannheter til sammen gir et forbausende sjablonaktig bilde av tretti- og førtiåra – et bilde jeg ikke skjønner at historikeren Yngvar Ustvedt kan stå inne for.

Når Onkel Skrue får dollartegnet i øynene sine, gir det oss den gode følelsen av trygghet; gjerrigheten skal lyse ut av øynene hans. Men når medlemmer av NS stirrer på oss med stive hakekors-blikk, er det en forenkling som selv ikke en kabaret på Riksteatret kan tillate seg.

Analfabeter

Riktignok kalles vi med rette for historieløse. Men analfabeter er vi vel ennå ikke blitt? De fleste av oss har kunnet stave oss fram til at ikke alle NS-medlemmer ble født som onde forrædere, og at heltene ikke hadde skinnende rene hender under landssvikoppjøret etter krigen. Riksteatrets kabaret hopper (om enn ikke elegant) over alt det etterarbeid som er gjort nettopp de siste åra – hvor både historikere og forfattere har vist oss hvor komplekst bildet egentlig var, hvor sammensatte motivene kunne være og at vi ennå har mye å forstå om årsakssammenhenger.

Junior: Tanker i tiden

MASSEN, FOLKET, DE UVITENDE – det er våpen som den intelligente lillefinger kan beherske, når fornuften har mistet stemmeretten ved rådsbordet.

Det norske folk godtar alle former for diktatur, bare det blir kalt demokrati.

Det norske folket måtte få en okkupasjon, en krig, før det fikk øynene opp for nødvendigheten av et forsvar.

Det som vi andre hadde kjempet og talt for i årevis forut.

Derfor måtte vi i fengsel.

Dersom vi i 1820–30 årene hadde hatt en biskop Berggrav, en lagmann Solem eller en riksadvokat Artzen, ja, da ville ikke Norge hatt noen Henrik Wergeland.

Mange nordmenn grøsser over tyskernes ugjerninger under okkupasjonen.

Hvorfor grøsser de ikke over sine egne?

Du vil alltid være sikker på å være en god nordmann, dersom du ingenting gjør.

Etter siste verdenskrig deltok Norge med en okkupasjonshær på 4000 mann i fiendelandet Tyskland.

Vi må få lov å tro at alle disse var «gode nordmenn», og at «rettsoppjøret» hadde lært dem hvordan de skulle oppføre seg. Slo de an med tyske kvinner (som altså her

må kalles «norske-jenter») og klippet de håret av dem etterpå?

Tok våre gutter imot gjestfriheten fra tyske hjem? Det måtte i tilfelle vært «unasjonale» hjem.

Det norske folk ga i 1945 makten til folk, som hadde vært villig til å ofre landet til den russiske kommunisme og en halvasiatisk maktgruppe.

NORDAHL GRIEG ville ha vært «landssviker», hvis det var russerne, ikke tyskerne, som var kommet i 1940.

10–12000 tyskere gikk i land i Norge 1940, mens vi teoretisk hadde et forsvar på 500 000 mann.

250 000 tyskerarbeidere gikk fri for tiltale i 1945, av hensyn til forestående valg og Arbeiderpartiets interesser.

Dessuten var de «for mange».

Hvordan ville verden ha gått frem, dersom det ikke fantes mennesker som kunne feile.

Gjennomsnittmennesket, et permanent medlem av massen, har aldri ytt, eller søkt å skape verdier. Men suger kraft fra andres innsats.

Man må finne seg i at de mennesker som skaper verdier, også kan komme i skade for å ofre dem.

Verre enn feil og katastrofer er stillstann.

Feilen ved vår verden er at vi har for få mennesker som er begavet nok til å feile.

MANEDENS PERNILLE

Betegnelsen er: DEMOKRATI.

Valget er over. Bortimot SYTTIFEM TUSEN som stemte på Venstre er uten representant på Stortinget. Henimot HUNDRE TUSEN som stemte på Fremskrittspartiet er representert med TO. Med litt mer enn fire ganger disse rundt HUNDREOGSYTTIFEM TUSEN fikk høyre inn 50 representanter på Stortinget.

Jeg var i Danmark på sen ferie mens vårt demokratiske valg foregikk. Dansker, som jeg snakket med, korset seg over vår «demokratiske» valg-ordning.

På toppen av det hele vil ikke de andre partiene ha noe å gjøre med disse to fra Fremskrittspartiet. Hva jeg valgte, har jeg reiste, har ikke noe med

det jeg skriver å gjøre, – hva jeg vil fram til er at velgerne er totalt uvesentlige i det politiske spill som bedrives i dette landet, som angivelig skal være så usigelig demokratisk.

I Gyldendals fremmedord-bok leser jeg følgende:

«demokrati, et, folkestyre; styreform som gjennom stemmeretten gir det brede folk avgjørende politisk innflytelse; politisk styresett som hevder åndsfrihet, respekt for mindretallets rett og toleranse overfor andres meninger, osv.»

Jeg mener å huske at det var for ca. seks måneder siden at vår statsminister – i hvert fall er han det i skrivende øyeblikk – Willoch, uttalte at p u b-

l i k u m måtte vise forståelse. Publikum det var velgerne, folket, jfr. sitatet ovenfor fra Gyldendals fremmedordbok:

«som gir det brede folk avgjørende politisk innflytelse . . .»

Hvordan i all verden skal det brede folk få noensomhelst politisk innflytelse når det er partiene som stiller opp sine broilere og sine gjengangere på Stortinget ved valgene.

La meg slippe å høre ordet demokrati. Det vi lever i er et partiokrati. Folket, hverken du eller jeg, har ingenting vi skulle ha sagt. Det er yrkespolitikkerne som regjerer oss, og dessverre må vi avfinne oss med det.

Vi har fått politiske dyna-

stier, dynastiet Harlem, dynastiet Stoltenberg, dynastiet Gerhardsen og andre, og sistnevnte var da også alle i full sving i valgkampen.

Selve LANDSFADEREN, Einar den enestående, var i full sving under valgkampen.

Det var han som underskrev dødsdommene i årene etter krigen, og som angivelig hadde sjelevaler i den saks anledning, men som allikevel underskrev. Det var han, som ifølge en artikkel i «Agderposten» 20/7 1945 – gjengitt i «Folk og Land» for en tid siden – satte angiveriet i høysetet:

«For å forebygge misforståelse gjør jeg oppmerksom på at enhver etatsjef og funksjonær (arbeider) for-

øvrig etter loven er forpliktet til å medvirke til, herunder også ta initiativet til, at utrenskningen av NS og «stripete» funksjonærer blir gjennomført på effektiv måte.»

Det var riktignok før han ble Landsfader. Den gang var han «bare» ordfører i Oslo.

Cappelens forlag trykker et førsteopplag av Arne Treholts bok på 50 000 eksemplarer. «Farmand» og «Vi Menn» nekter å ta inn annonser for «landssvikerne» Melsom's bøker.

HURRA FOR DEMOKRATIET! FRI OG BEVARE OSS!

Pernille

«I dei første etterkrigsåra var . . .

(Forts. fra s. 4)

Det var samferdselsminister – og prest – Kolbjørn Varmann som laut ta på seg ansvaret for saka i stortinget. Presten visste sikkert ikkje betre, ville nok ikkje lyge loddrett frå stortingets talarstol. *Einar Gerhardsen*, derimot, kan, meiner RWS, ha gitt løyve til amerikanarane, og berre ha informert munnleg i minst mogleg omfang. Slik han også var involvert i geriljagruppene siste åra på 1940-talet; truleg også kjende til Finlandsspionasjen som eg blei trekt inn i. Om han veit meir enn han no vil vedgå, skjønar eg han godt. Det kan skade ettermålet hans.

So ynkværdig opptrer vanlegvis ikkje sjølvstendige, stolte nasjonar. Men satellittstaten Norge i militære saker og i utanrikspolitikk gjer det. Norsk utanrikspolitisk sjølvstendende sidan krigen er i det heile

ein fiksjon. Tradisjonen frå 1905, da vi blei ein slags engelsk dominion i slike samanhengar, blei ført vidare, etter kvart med USA som føydalherre. I dei første etterkrigsåra var *folkefleirtalet i dyp utanrikspolitisk søvn*. Desse var helte- og sjølvdiggaråra – og hatåra mot *alle som ikkje var like prektige som oss, som heldt oss borte frå medlemslistene til NS*. Der gjekk vatn-skiljet. *Rettsoppgjeret var manna frå himmelen til å avspore djupare interesse for militær- og utanrikspolitikk no Norge skulle lirkast inn i NATO*. Ein lyt skjønne slikt om ein i det heile vil forstå korleis det kunne ha seg at cirka 150 amerikanske soldatar i månadsvis kunne vere stasjonert på Gardermoen utan at det vekte større oppstyr.

I svaret sitt i stortinget hev-

da Varmann også at regjeringa hadde stansa ballongspionasjen. Som SWR antyder som ein hypotese for denne fordreinga, kan grunnen vere at regjeringa «ønsket å gi inntrykk av at Noreg hadde full kontroll og råderett»; også fordi regjeringa hadde baseerklæringa å ta omsyn til. Sanninga er mindre heroisk, for det var amerikanarane sjølve som stansa ballongspionasjen av di «prosjektet ikke svarte til forventningene».

RWS ser ballongspionasjen i samheng med U-2 spionasjon. Den «overtok» føremålet med ballongspionasjen, og heldt fram, som vi hugsar, til Francis Gary Powers blei skoten ned over Sovjetunionen 1. mai 1960. Eg var i USA den gongen, og hugsar kor opphissaste stemninga var i militærkrisar. Mange såg på nedskytinga som ei sovjetisk krenking av USA, sa at dei like godt kunne ta oppgjeret med ein gong.

Hei og hopp . . .

(Forts. fra s. 2)

tige råstoffressurser og avanserte produksjonsanlegg og de finansieres vanligvis av internasjonale konsortier av bankierer. Annerledes er det neppe heller her ved «Afrikas horn». Men krigen om ressursene føres også på en mer fordektig måte enn ved hjelp av militære maktmidler. Pene ord i massemediene er også brukbare.

Når man så samler inn penger i et område, går disse først inn på konto hos en eller annen gruppe av samarbeidende bankierer. I vedkommende område minsker da pengestrømmen og det blir følgelig vanskeligere for bedriftene å få betalt sine renter og avdrag. Desto fortere og tettere kommer da konkursene i området mens andre har forbedret sin mulighet til å bli de nye eiere av produksjonsgrunnlaget i området. Dette er akkurat de bankierer som har satt i gang den «menneskevennlige» innsamling, for de kan bruke de innsamlende midlene til å kjøpe aksjene i de nye selskaper som blir dannet på de gamles økonomiske ruiner (refinansiering). Slike aksjer bruker de derefter som «kredittgrunnlag» for å lage nye kontopenger som går til «hjelpens» objekt, men det sørges naturligvis for at innkjøpene foretaes fra bedrifter som nettopp denne bankiergruppe har kontroll over.

Slik medvirker «de glade givere» til at produktiv eiendom i deres eget område blir ført under internasjonale bankierers kontroll og de oppmuntrer den bankiergruppe som var mest hyklersk og derfor satte i gang den «humanitære» aksjon som naturligvis like lite som ellers retter seg mot lidelsenes rot. Denne roten ligger vanligvis i det forhold at produsentene over alt må arbeide med lånte penger fordi bankvesenet, og ikke statsmakten, får lage pengene. Produsentgruppen skylder derfor alltid mer penger enn det finnes i omløp, nemlig de lånte penger pluss renter. Derfor må det alltid og over alt være konkurser, arbeidsløshet og tap av råstoffkilder og produksjonsanlegg til bankierene. Bare for vanskeligere tilfeller og interne oppgjør trenger de den militære konflikt.

Olav Hoas

Box 110, 8451 Stokmarkes

(Refusert av «Lofotposten» og «Vesterådens Avis»)

Den annen . . .

(Forts fra s. 1)

Av vel fem tusen frontkjempere ligger ett tusen igjen i Russlands jord. To tusen er såret og flere hundre bærer varig mén. *Ikke vanlige data for en skare kyniske forrædere – landssvikere!*

Hvorfor har ikke landets dommere kunnet overbevise oss? – Vi har jo alle etter tur stått ansikt til ansikt med rettferdigheten. Hvorfor har ennå ikke én dommer vært i stand til å legge saken fram så den yngste, villedede frontkjemper forstod sin skyld? *Hvorfor gled alle dommere unna når vi kom fram med vårt syn?* – dekket seg bak det *tvilsomme høyesteretts-prejudikatet i Håland-saken*. Hvorfor må de dømte tillegges en vurdering, som de selv bestemt benekter eller kanskje slett ikke er spurt om? Hvorfor ble et så avgjørende dokument som kapitulasjonen i Trondheim juni 1940 *stukket under stolen de første 3 år av oppgjøret*, – trass i at det var påtegnet av tre statsråder i London-regjeringen?

Det er disse ting vi dømte selv interesserer oss for, det er disse ting vi har anket over. Vi ber om å få klarlagt hva vi ikke fikk rede på av dommeren den gang vi stod i retten. Vi vil overbevises om at vi virkelig er forrædere, som må være glad for å ha fått beholde livet. Hvis ikke vil vi ha dommene omgjort.

Derfor maser de dømte, derfor kommer henvendelser til Stortinget, derfor «lumske bakholdsangrep på rettsoppgjøret». Og følgen av dette er trodde man – at Stortinget tar det hele opp til bred debatt. Vi trodde det var av hensyn til oss – de dømte.

Mens selv justisministerens timelange foredrag gav intet nytt. Landssvik er en avskyelig forbrytelse, sa han – og det har han *selvsagt rett i*.

Den annen part, *den dømte, behøver ikke å lytte lenge for å fastslå at dette ikke er noe for ham*. Det er stort sett den ene part som krangler om sine egen små motsetninger.

Den dømte har i alminnelighet andre ting å tenke på og liten tid å kaste bort. Det er meget å ta igjen; tre år ved fronten, kanskje, og fire bak piggråden. Godt det ble så meget som fire, så slipper han å være A-pakt-soldat ennå en stund. Han har gjort sitt for lenge siden – nå føler han som intet angår ham mer. Han hører jo til den annen part.

Frode Halle

Dette er Jacques Verges . . .

(Forts. fra s. 2)

Han hævder, at *franskmænd dræbte en million civile algeriere* ud af en befolkning på ni millioner, hvilket, føjer han til, er langt grovere, end hvad tyskerne foretog sig i Frankrig.

Han mistede sin bestalling

I 1961 blev hans advokatbestalling taget fra ham på grund af hans advokat tricks og den måde, han førte krig med franske dommere på.

I det år virkede han som kontaktmand mellem den algeriske oprørsbevægelse og andre afrikanske uafhængighedsbevægelser.

Da Algeriet blev selvstændigt, flyttede han dertil som rådgiver for dets udenrigsministerium, men året efter vendte han tilbage til Frankrige på grund af *uoverensstemmelser med Algeriets daværende præsident Ben Bella*.

«Mao's mand i Europa»

I Paris udgav han et *maoistisk tidsskrift*. Under mange besøg i Kina har han ført timelange samtaler med *Formand Mao*. En overgang blev han kaldt for «Mao's mand i Europa».

I 1965 rejste han til Israel efter anmodning fra den algeriske regering og *forsvarede den første palæstinenser, anklaget for terroristaktioner ved en israelsk domstol*. Han har senere forsvaret mange andre palæstinensere.

I marts 1970 forsvandt han i Alicante i Spanien. Hans bekendte troede, han var død, indtil han dukkede op i Paris igjen i 1978.

Hvor han havde været henne i de otte år, vil han ikke oplyse – ej heller til Jyllands-Posten: «Mit liv tilhører kun mig», siger han afvisende.

Den almindelige opfattelse er, at han har opholdt sig i det krigshærgede Kampuchea som rådgiver for sin gamle studiekammerat Pol Pot.

Sager med politisk sprængstof

Som advokat har han andre sager løbende med politisk sprængstof i. Efter *anmodning fra den internationale terrorist Carlos* forsvarer han to af dennes venner, Bruno Breguet og Magdalena Kopp, der er fængslet i Frankrig. Han er også advokat for familien Robert Boulin. Robert Boulin, der var arbejdsminister under Giscard d'Estating, døde under mystiske omstændigheder i 1979. Officielt, siger han, begikk Boulin selvmord, reelt blev han myrdet!

Hvad Verges end foretager sig, angriber han systematisk, hvad han betragter som «det rådne demokratis institutioner», og det vil han også gøre i Barbie-sagen.

«Frankrig skal komme til at fortryde, at det har fået udleveret Barbie», bebuder han.

«Norge under . . .

(Forts. fra s. 3)

tvunget til å crawl på maven rundt og rundt i svinestien. Det er et under at han overlevet denne torturen.»

Om minene i Oslofjorden heter det at ingen av de tyske skip ville ha kommet igjen, hvis ikke Quisling hadde anbragt sine spioner ved feltene.

Det var som student på et amerikansk universitet jeg fikk fatt i brosjyren, som jeg vet ble distribuert av Den norske Amerikaline, og delt ut til bl.a. passasjerer på rederiets skip.

Senere er jeg her hjemme kommet over mer av den slags makkverk, som søkes dyttet inn i norske skoleklasser.

Hvilke oppgaver har vel ikke Institutt For Norsk Okkupasjonshistorie?

Tidligere motstander.

«SOLBRIS» OHOI! . . .

(Forts. fra s. 1)

skrefter for å komme først fram til norske havner er i seg selv en «thriller», bygget på de britiske kilder som hittil har vært tilgjengelige.

Boken er rikt illustrert med fargefotos, fotos i sort og hvitt, tegninger og kart.

AS Historisk Forlag

«Solbris» Ohoi! – Et bevis på norsk vikingånd

Men boken gir også et makabert bilde av norsk rettshistorie

Det var generalsekretæren i Forbundet for sosial oppreisning, Helge Grønstad, som i 1952 anmeldte Astrup-Nielsens første utgave av «Eventyret om Solbris», i FOLK OG LAND:

A si at boka som Astrup-Nielsen her har gitt oss, er en helt ypperlig bok, spekket med spenning og humor og i mellom tilsatt med både dypt alvor og en forfriskende ironi, alt dette er så sant så sant, men til samme tid gir det bare et fattig uttrykk for den følelse som behersker en når en snur det siste bladet i boka. Det virkelighetens eventyr som en her blir tatt med på, og den måten det blir skildret på, løser opp ens eget ordforråd og lar en bli sittende stum i beundring for det som disse sagnomsuste «Solbris»-karene greide å utrette. En blir tatt av en begeistring som øker fra side til side, og dårlig to måtte det være i den som når han hadde fulgt med gjennom boka til veis ende, ikke i sitt innerste indre ønsket at det hadde vært ham forunt å ha vært med på den virkelige ferden.

Det vil nok være dem, som fordi reisen startet i en tvangsarbeidsleir, er av den mening at de er forpliktet til å se surt og skjævt på Astrup-Nielsens bok. Men de vil sikkert danne et helt forsvinnende mindretall i forhold til de mange som evner å løse seg fra politisk utidighet, og som ser denne ferden over de vide hav som det den er; en prestasjon som ikke står tilbake i dristighet, vågelighet og pågangsmot for de ferder som

knytter seg til navn som Leiv Eiriksons, Frithjof Nansens og Roald Amundsens. En mer nøktern ettertid vil nok få enhver innvendig til å forstumme. Denne «Solbris»-karenes ferd gir nemlig et dokumentarisk bevis for at ennå er ikke vikingånden død i norske sinn. Ennå er den lys levende hos de riktige nordmenn. Og den danner en velsignet motvekt mot alt det skryt og all den falskhet som vi har vært belemret med fra såkalte «gode» nordmenns side, og som bare har bidratt til å redusere vårt gamle og veloppbygde internasjonale omdømme.

Astrup-Nielsens bok illustrerer på en fortrinlig måte sunde menneskers reaksjon mot de skamløse overgrep som en politisk forkvaklet samtid gjorde seg skyldig i overfor fedrelandsbevisste og ærlige landsmenn. Den tegner et bilde av unge menn som i ubendig trang til ren luft ikke lot seg skremme av utsikter som måtte beregnes prosentvis og love mer av død enn liv, og som ikke lot seg stoppe før målet var nådd. Da disse karene etter en ferd på 1300 norske mil kunne kaste sine husstolper i vannet, kunne de til samme tid lykkønske seg selv med at de var rukket fram til en ny verden og til ett nytt liv. Det var dem vel undt.

Kikker en bakom det frontbildet som denne boka gir oss, får en et forstemmende inntrykk av den smålighet som ble vist av norske, offentlige myndigheter. Svært mange av oss har hatt anledning til per-

sonlig å erfare hva hat og hevsnikk fikk høve til å utfolde seg med i norske politiske fengsler og tvangsarbeidsleirer etter «frigjøringen». Når en imidlertid i Astrup-Nielsens bok får en beskrivelse av det ansikt som den norske regjering og den norske påtalemyndighet fant det passende å vise utad over for en undrende verden, ja, da blir en stum. Og denne gangen er det så visst ikke av begeistring.

Menneskejakten utover «de sju hav», som ved Justisdepartementets velsignelse ble satt i scene av politimester Cappelen Dahl, vil komme til å danne et makabert bilde i den norske rettshistorien. Og hva Astrup-Nielsen kan berette om norske regjeringsmyndigheter – som i hjelpeløshet og i redsel for et nedverdiggende prestisjetap – grep til bent fram løgnaktige anførsler overfor et fremmed lands rettsmyndigheter, skulle en ha forsverget riktigheten av om ikke opplysningene var bekreftet av en brasiliansk, juridisk professor. På norsk hold har man vel vaktet seg for å legge fram en nærmere melding om begrunnelsen for den utleveringsbegjøringen som ble tilstilt Brasil. I og med den foreliggende bok kan vi forstå dette. Vi vet nemlig nå at en på norsk regjeringshold – i en vel forståelig forutaning om at norsk «landsviklovgivning» ikke ville strekke til – grep til å gjøre «Solbris»-karene til veritable krigsforbrytere. Mindre kunne en ikke gjøre det. Nürnbergdomstolen hadde året forut gitt et begrunnet håp om at ordet

«krigsforbryter» skulle være et slags Sesam-Sesam som ga åpning over alt. Men – dengang ei, sa Tordenskjold. Brasils Høyesteret ga den 12. mai 1948 et svar som var en retts-stat verdig. Det ble blank nektelse. Det eneste resultat for våre egne, overivrige myndigheter, ble en regning med så astronomiske tall, at en har funnet å burde forskåne fortrykte norske skattytere for å få kjennskap til den.

I et tillegg til boka er det gitt plass for en utredning av Maria Pessôa, juridisk professor ved det brasilianske universitetet i Recife. Det er en herre som ikke er skvetten for å si sin hjertens mening om de norske rettstilstander i etterkrigsårene.

Det har gått stort ry forut for bokas utsendelse. – Det viser seg nå at det var ikke for stort. Boka fortjener i sannhet å bli en «best-seller». Og Hans Martinussens forlag i Bergen skal ha stor og oppriktig takk fordi det – trass i store vanskeligheter – banet vei for Astrup-Nielsens manuskript, og har gitt boka et førsteklasses utstyr, både hva tekst og tegninger angår. De mange tegninger som er gjengitt, er nemlig ikke det minst bemerkelsesverdige. Den ferdens deltager som er mester for dem, må ha en sikker framtid. I år må Astrup-Nielsens bok være den selvskrevne julepresang. Ingen vil bli skuffet. Det garanterer jeg for med navns underskrift.

Helge Grønstad

Vidkun Quisling minnes

24. oktober var det 40 år siden Vidkun Quisling ble myrdet på Akershus.

På årsdagen ble det lagt ned flere vakre blomsterbuketter på graven hans.

Samme dag hadde «Dagbladet» en enquete, der det ble spurt om det var riktig å skyte Vidkun Quisling.

Bare to av de utspurte svarte ja, nemlig «landsfader» Einar Gerhardsen og «den røde» biskop Andreas Aarflot.

Blandt de som svarte nei var høyesterettsadvokat Arne Haugestad, tidl. justisminister Inger Louise Valle og Finn Gustavsen.

Folk og Land i jule- måneden

Neste gang slår vi nr. 9 og 10 av FOLK OG LAND sammen til et dobbeltnummer, som vil nå frem til abonnentene i midten av desember måned. Vi håper å motta riktig mange vennegaver til dette nummer, vennegaver som også vil komme DEG TIL GODE.

Samtidig gjør vi oppmerksom på at vi til desembernummeret mottar abonnenters julehilsener til venner i inn- og utland.

Hilsenene må inneholde navn på såvel avsender som mottaker.

Innrykningen i FOLK OG LAND er gratis, og må sendes oss innen 24. november.

Ekspedisjonen

Atombomben over Hiroshima 6. august 1945.

Et 40-ÅRS MINNE

Av adjunkt Arne Årnes

Med årene får jeg mindre lyst til å skrive. Å ta fram skrivemaskinen er blitt et ork. Likevel vil jeg nå ta meg sammen og sende noen ord til Folk og Land i anledning et 40-års «jubileum» som jeg mener ikke bør passere upåaktet i vår avis.

Da amerikanerne brukte den første atombomben mot sivilbefolkningen i en japansk by, var jeg plasert som såkalt

«varetektsfange» på Ilebu ved Oslo med påsydd fangenummer 4072.

I anledning oppfinnelsen av ny effektiv griljeringsmetode av sivile som kampmiddel, ble samtlige fanger på Ilebu, flere hundre mann, oppstilt til straffappell og måtte stå i «givakt» i 5 timer i solsteiken, ung som gammel.

Å stupe var livsfarlig!

Et par dager senere falt en ny atombombe over en sivil by i Japan og på ny ble begivenheten feiret med en straffappell som varte i mange timer.

En ukes tid senere kapitulerte Japan. Denne begivenheten ble feiret med en straffappell på ca. 7 timer, under brennende sol.

Hvis ikke holdningen var rank nok, vanket det spark og

slag av geværkolber. Og virket ikke det tilfredsstillende, fulgte ladingstrep.

Slik feiret det demokratiske Norge oppfinnelsen og bruken av atombomben: *Ved torturing av politiske motstandere i en konsentrasjonsleir!*

Arne Årnes
6650 Surnadal

Velkommen til julesamvær

Møtes vi lørdag 14. desember?

Vi håper det.

Da arrangerer INO, Kameratklubben og «Folk og Land» julesamvær i Oslo.

Mye gjevt folk vil møte frem, og blandt dem mange av dine gamle venner.

Velkommen!

GALSKAPENS NORGE

NRK og norske aviser lever høyt på forholdene i sør-Afrika, hvor man i «humanismens ånd» påkaller nordmenns oppmerksomhet i fordømmelsen av den «barbariske fremferd» som pågår under Botha-regimet. Og hånd-i-hånd med LO følger den norske regjering opp med boikott og andre straffetiltak som kan øke presset på Pretoria-regjeringen. Et tragisk eksempel på resultatene av Sovjets påvirkningspropaganda.

Toppen av galskap er likevel nådd når Willoch & co, samtidig med straffetiltakene mot Sør-Afrika, bebuder utvidet handel og bredt anlagte kulturutvekslinger med Sovjet, hvorfra vi formelig hører protestene fra de mange millioner uskyldige mennesker som har funnet sin død i skyggen av Kremles murer, og fra de hundre tusener slavearbeidere i kommunistiske land.

Slik politikk er bare forvillede (for ikke å si forvirrede) menneskesinn i stand til.

Forvillet må også Den Norske Nobelkomité ha vært under valget av årets fredspris til organisasjonen «Leger mot atomkrig», som først og fremst har stått frem med sin kritikk av V e s t e n s atompolitikk.

Den ene av prisvinnerne, russeren dr. Jevgenij, er et fremtredende medlem av Det sovjetiske kommunistparti's sentralkomité og har vært med på godkjenningen av Sovjets utryddelseskrig i Afghanistan, ved siden av tilskyndingen til Sovjets utplassering av atomraketter rettet mot Europa.(!)

Et annet skattet medlem av organisasjonen er psykiatrikeren Vartanjan, som er foregangsmann for innesperring av opposisjonelle på sinnsykeasyl.

Det er slike mennesker som tirsdag 10. desember vil bli tildelt Nobels fredspris i Universitetets Aula, – tiljublet av et folk som hever frihetens fane.

HVOR LENGE?

NÅ TRENGER VI «VENNEGAVER»

I fjor hadde vi rekordoppslutning om bidrag til driften av «FOLK OG LAND». Klarer vi det samme i år?

Det står opp til deg.

SEND DIN «VENNEGAVE» IDAG.

Vi trenger hvert øre du kan avse.

«VENNEGAVER»
fra «Folk og Land»s venner.

Takk for følgende bidrag:

E.B., Oslo 11	kr 100,-	A.H., Arendal	kr 20,-
A.R., Råde	kr 30,-	M.A., Ålesund	kr 125,-
G.L., Feiring	kr 100,-	M.K., Kristiansund	kr 120,-
J.A., Rena	kr 100,-	A.T., Trondheim	kr 50,-
P.A.E., Lesja	kr 100,-	K.H., Ålesund	kr 300,-
H.V., Mjøndalen	kr 220,-	O.C., Narvik	kr 20,-
I.S., Nore	kr 5000,-	«JØSSING», Hemnesberget	kr 300,-
R.V.S., Rjukan	kr 180,-	«Motstandsmann», Mo i Rana	kr 300,-
«LØRDAGSTREFFEN», Kr.sand	kr 200,-	S.F. Danmark	kr 100,-
H.M.K., Kristiansand	kr 50,-	A.C.O., W.Australia	kr 100,-

DET VAR SVERIGE SOM PRESSET TYSKERNE TIL Å STEMPEL JØDENES PASS MED «J»

Journalist Kirsten Ropeid i «DAG OG TID» (nr. 39–85) har sett nærmere på en artikkel i «Dagens Nyheter» i Stockholm, skrevet av den kjente skribent Peter Bratt.

I artikkelen kommer frem at det slett ikke var tyskerne som ville ha jødernes pass stemplet med en stor «J».

Det var etter sterkt press fra svenskene dette ble gjort, for lettere å kunne holde jødene unna Sverige.

I «DAG OG TID» leser vi bl.a.:

– Det har alltid vore stor semje om at politiske flyktningar skal vere velkomne. Men ei slik semje blir ikkje anna enn ord, når jødiske flyktningar frå nazi-Tyskland ikkje kom inn under omgrepet politiske flyktningar. Eit vanleg argument var at å vere restriktiv var til jødanes eige beste. Vart innvandringa for stor, ville opinionen få vind i segla. Men det er ikkje vanskeleg å sjå at bak slike argument stakk reinspikka rasisme.

Same argumentet ser vi i dag. Det er ikkje bra for flyktningane sjølve om vi slepper inn for mange av dei. Vi har ein like vag definisjon av politisk flyktning som den gongen jødane vart sende tilbake. I det heile er debatten heilt lik. Vi freistar gje politiet heile ansvaret, og vi vil ha flyktningane avviste alt ved grensa, seier Peter Bratt.

Hemmeleg rundskriv

Etter at dei tyske jødane hadde fått ein stor, raud «J» stempla på passet sitt i 1938, sendte den svenske sosialstyrelsen ut eit hemmeleg rundskriv til passkontrollane med påbod om å stoppe alle tyskarar med slikt pass.

Fram til krigsutbrotet i 1939 kunne jødane fritt reise ut av Tyskland. Problemet var å finne ein plass å reise til. Mellom Sverige og Tyskland var det ingen visumtvang, og det var forholdsvis lett for tyske jødar å ta seg dit. Svensk passkontroll kunne ikkje finne ut kven av dei tyske pass-innehavarane som var jødar. Etter invasjonen av Austerrike innførte Sverige visumtvang for austerrikarar, for å hindre ukontrollert innvandring av austerrikske jødar. Tyskarane svarte med å erklære austerrikske pass

for ugyldige, og ville erstatte dei med tyske. Sveriges mottrekk var å truge med visumtvang også for tyskarar, og i den situasjonen tilbød tyskarane seg å merke ut passa til jødane.

Etter invasjonen av Tsjekkoslovakia tok Sverige imot 250 flyktningar, utvalde av sekretæren for Arbeidarrørslas flyktningehjelp. Kommunistar og jødar fekk ikkje kome. Jødiske flyktningar kunne føre anti-semitisme med seg, vart det hevda. Da hadde alt fleire fagorganisasjonar sendt brev til regjeringa med protest mot å «oppblande den nordiske folkestamme».

17. februar samla 450 studenter seg i Uppsala for å demonstrere mot framlegget om å sleppe eit ti-tal jødiske medisinske ekspertar til Sverige. I Riksdagen vart framlegget møtt med argument som at de jødiske legar hadde giftlager og abortinstrument i husværa sine.

Eit kontor ved nemnda for utleningar vart leia av Robert Paulson, ein mann med klare nazi-sympatiar. Han åleine er ansvarleg for fleire tilfelle der flyktningar vart sende attende til Tyskland for å dø i konsentrasjonsleirar. Det same gjeld for generaldirektøren for Sosialstyrelsen, Bergquist.

Med løyve frå regjeringa samarbeidde tryggingspolitiet med Gestapo. Tryggingspolitiet gjorde fleire razziar mot

kommunistar, men ingen mot nazistar. Under ein kommunist-razzia vart dei to norske motstandsmennene Martin Rasmussen-Hjelmen og Barly Pettersen tatt og utlevert til norsk Gestapo. Det vart seinare avretta i Tyskland.

«Nøytralitet» er hyklari

– Dette stemmer ikkje med det bildet vi har av flyktningepolitikken til eit nøytralt land, Peter Bratt?

– Som Palmstierna ved den historiske avdelinga ved Militærhøgskolens historiske avdeling sa det, alt snakk om nøytralitet er eigentleg berre hyklari. Det det dreier seg om, er å satse på den hesten ein trur vinn.

Og etter at krigen vende og dei allierte fekk framgang, endra også den svenske flyktningepolitikken seg. Dessutan fann plutselig svensk politi også tyske spionar.

Kjennskapen til denne sida av svensk flyktningepolitikk før og under andre verdskrigen har vi hatt lenge. Den såkalla Sanderkommisjonen, frå 1946 til 1948, kom med sine utgreiningar, som i detalj skildrar hendingane. Vitskapleg arbeid er òg gjort over emnet. Likevel argumenterer og handlar vi i dag som vi gjorde den gongen; utan tanke på kva slike argument og slik handlemåte tidlegare har ført til, seier Peter Bratt.

INSTITUTT FOR NORSK OKKUPASJONSHISTORIE,
KAMERATKLUBBEN OG «FOLK OG LAND» ØNSKER
MEDLEMMER OG ABONNENTER HJERTLIG VELKOMNE
TIL ÅRETS JULE-SAMVÆR LØRDAG 14. DESEMBER.

Henvend deg til INO eller «Folk og Land»:
Boks 924 Sentrum, 0104 Oslo 1.

SEND INN EN «VENNEGAVE» NÅ!!!